

Asia: VN/7196/2021

Lausuntopyyntö naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen ja sen valmistelun rangaistavuuden selkeyttämistä, tapon syyteoikeuden vanhentumista ja lapsensurman kumoamista koskevasta HE-luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomista koskevat kommentit ja huomiot

Ehdotetut muutokset tulisivat lähtökohtaisesti selkeyttämään tilannetta kaikkien lainsoveltajien (poliisi, syyttäjä, tuomioistuimet) näkökulmasta.

Jotta ehdotetut muutokset koskien naisten sukuelinten silpomista ja silpomisen valmistelua toteutuvat käytännössä, se edellyttää esitutkintaviranomaisten ja syyttäjien koulutusta, tiivistä esitutkintayhteistyötä ja syyttäjän aktiivista toimintaa oikeuskäytännön saamiseksi ja sen vakiinnuttamiseksi. Tämä taas vaatii panostusta ja resurssia syyttäjälaitoksessa.

Rikoslaki on lähtökohtaisesti sukupuolineutraali. Rikoslakia valmisteltaessa ja muutettaessa vuosien varrella on tätä korostettu. Tämä on selkeä poikkeus tähän.

2. Naisten ja tyttöjen sukuelinten silpomisen valmistelua koskevat kommentit ja huomiot

ks. edellä

3. Rikosoikeudellista vanhentumista koskevat kommentit ja huomiot

Tapossa on kysymys niin vakavasta oikeudenloukkauksesta, että esitetty muutos on perusteltu. Tutkimusmenetelmien kehitys (DNA-tutkimus ym.) on aiheuttanut sen, että henkirikoksia on mahdollista selvittää vuosikymmeniäkin epäillyn teon jälkeen. Esitetty muutos on myös kadonneiden henkilöiden kohtalon selvittämisen kannalta tärkeä. Tyypillisesti rajanveto tapon ja murhan osalta ratkaistaan vasta tuomioistuimessa eikä se ole selvää tutkinnan alkaessa ja kestäessä, minkä rikoksen epäilty henkirikos lopulta tulee täyttämään oikeudellisesti.

Vaikutusten osalta esityksessä on todettu, että esitutkintaviranomaisten, syyttäjien tai tuomioistuinten toimintaan tai vankilukuun kohdistuu vaikutuksia vasta kahdenkymmenen vuoden kuluttua lainmuutoksen voimaantulosta. Nähdäksemme esityksen aiheuttamat lisätyöt ja resurssien tarve esitutkintaviranomaisten, syyttäjien tai tuomioistuinten työhön tulee huomioida etupainotteisesti eikä vasta kahdenkymmenen vuoden kuluttua taikka jättää tällä perusteella kokonaan huomiotta.

Alle 18-vuotiaaseen henkilöön kohdistuneen naisen sukupuolielinten silpomisen rikoksen syyteoikeuden vanhentumisajan alkaminen siitä, kun asianomistaja on täyttänyt 18 vuotta, on kannatettava. Se on linjassa esimerkiksi alaikäiseen kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentumisaikojen alkamisen kanssa. Tyypillistä kaikille näille on se, että alaikäinen rikoksen uhri kykenee vasta täysikäistyttyään käsittelemään asiaan ja tuomaan asian esille.

4. Lapsensurmaa koskevat kommentit ja huomiot

Ei lausuttavaa.

5. Kommentit ja huomiot esitysluonnoksen johdosta muihin lakeihin tehtäviin muutoksiin

-

6. Muut esitykseen liittyvät kommentit ja huomiot

SSY kannattaa lähtökohtaisesti luonnosta hallituksen esitykseksi laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Mäenpää Pia
Suomen syyttäjäyhdistys ry